

Öğrenci: (Jennifer Yum):

Bir işe yaramayanlar bugünlerde sadece politika bilimcileri değil. Tarih Savaşları, tarihi sadece ezbere anlatmaya değil, yeniden yazmaya çalıştıklarında tarihçileri bekleyen zorlukları su yüzüne çıkarır. Milliyetçi anlatıları gözden geçirmek ise daha da zordur. 1994'te tasarlanan Enola Gay sergisinin muazzam sonuçları vardı. Tarihi sayısal ağız dalaşı aleminden kurtaracak ve İkinci Dünya Savaşı'nda Amerika'nın hareketlerinin ahlakını sorgulayacak potansiyeli vardı. Serginin iptal edilmesine hiç şaşırmadım. Belki de John Dower'in yazısından bir alıntı kitabın ruhunu en iyi şekilde verebilir. "Ciddi tarihçiler görevlerini kutlama olarak belirlemezler... Onların öncelikli işi daha önceden erişimi mümkün olmayan materyallere ulaşır, zaman perspektifini kullanarak geçmişi yeniden düşündürmektir" (76). Bu süreçte tarihçiler "anlam bulanıklığını sahiplenirler. Çekişmeden birşeyler öğrenilebilir olduğuna inanırlar." (79). Kitaptan edindiğim en önemli bilgi üniversitede tarih okumakla halka tarih anlatmanın iki farklı mesele olduğu. Kaçınılmaz olarak ikincisini politika daha çok etkiliyor. İlginçtir ki yazarlar Enola Gay olayının/tartışmasının kendi tarihsel bağlamında tartışılması gerektiğinde birleşiyorlar. Örneğin, Mike Wallace "Enola Gay savaşının, o yaz, daha büyük bir Kültür Savaşının Tarih Cephesinden ortaya çıkan birçok tartışmadan sadece biri" (174) olduğunu savunuyor. Bana göre, [asıl] "savaş," tarihi nasıl sunmalı meselesiydi, "vatansever" şekilde mi "esaslı/sağlam" şekilde mi. (İkisinin her zaman birbiriyle bağdaşmaz olmayacağını söylemiyorum tabi.) Dersteki tartışmalar bu ana kadar hem teorik hem de sayısaldı ama akademik mücadele alanıyla sınırlıydı. Bu haftanın okuması akademik ve sivil söylem olarak yeni bir çeşit çekişme sunuyor. Her iki taraf da diğerinin hakaretine karşılık vermekten memnun. Örneğin Wallace, Gingrich'in milliyetsiz, şeytani revizyonizmi bitirme çağrılarını "sahte populist saçmalık diye reddediyor (187). Japon bir tarihçiye bundan bahsettiğimde iki tarafın da "bir tartışmada birbirleriyle kapıştıkları ama hala en temel noktalarda bile hemfikir olmadıklarını" belirtti. Elli yıldır Amerikalılar İkinci Dünya Savaşını "İyi bir Savaş" olarak kabul ettiler. Bunun sonucunda, Dower'in "kahramanlık anlatısı" olarak hedef tahtası haline getirdiği "Allaha şükür atom bombası [bulundu] tezini" çoğu Amerikalı benimsedi. Bu zamana kadar dikkatimden kaçanlar en çok etkili bulduğum iki nokta oldu: 1)Neden Nagasaki? 2) Amerikalı ölü sayısı hayaliydi (79). Bu sorular manzarayı büyük oranda değiştiriyor. İlaveten, Vietnam tarihçisi Marilyn Young, Vietnam Savaşının zirvesinde bile "savaş karşıtı protestocular ülkelerinin erdemini hiç sorgulamadı" derken İkinci Dünya Savaşı hafızasının tuhaflığının altını çiziyor. İkinci Dünya Savaşı en liberal zihniyetli aktivist için bile "ulusal

erdemini sembolü” olarak kaldı (203). Enola Gay sergisinin akıbeti, bir yandan kahramanlık anlatısının kabulünün ne kadar yaygınlaştığını kanıtlarken, diğer yandan zamanın politik ve kültürel cereyanları hakkında değerli bir ders arz ediyor. Tarih savaşları şüphesiz bu sömestirin en eğlenceli okumasıydı. Bunu nerdeyse tamamen Cumhuriyetçilere borçluyuz. Benim en sevdiğim alıntı, Newt Gingrich’in, ideolojik telkin/aşılama olmaksızın “Avrupa’nın sosyalist düşüncelerinde boğulurduk, ve Çin’deki hiyerarşinin oryantal düşüncelerinde boğulurduk(!)” şeklindeki uyarısından geldi. Daha ciddi bir bakıma, bu sergiye ilişkin muhafazakar duruş şunu akla getiriyor: tarih zafer kazanlar tarafından yazılıyorsa da, tarihsel imgelemenin projeksiyonu politik gücü elinde tutanlara bağlı. “milliyetsiz, revizyonist” akademisyenler bu yönden apaçık engellerle karşılaşılıyor. Ama Wallace “eğer [sergi] kapatma, tarihle ilgilenen kamusal toplumu tasarlanmış bir harekete iterse, belki de şimdi bir gerileme gibi görünen Enola Gay Savaşı sonunda bir zafer olmuş olacak” (198) diye ekliyor. Onun bu değerlendirmesi, bizim gibi gelişmekte olan tarihçiler tarafından kendi çalışma alanımızdaki bilindik olguları tekrar sorgulamak için bir adım daha öteye taşınabilir. Kim bilir? Kendimizi, geçmişi, geleceği hızaya getirirken/düzeltilirken bulabiliriz. Argümanları hoşuma gitse de kitabın genel yapısıyla ilgili sıkıntılarım oldu. Üçüncü ve dördüncü bölümde artık yazarın fikirlerinin yeni bir katkısı olmamaya başladı. Ayrıca kitabın iki kısımdan oluşmasını isterdim: Amerikalı politikacıların dar kafalılığını ortaya çıkaran birinci kısım, ki kitap bunu yapıyor; bir de Japonlara da eşit dikkat buyuran bir ikinci kısım. John Dower, Japonya’nın “tarihsel bellek kaybı” problemini sunan birkaç kişiden biri. Japonya’nın da, Nanjing Katliamı, Koreli “hizmet kadınlarının” [comfort women] köleleştirilmesi (67) ve Pearl Harbor konularında sessiz kalmak gibi tartışmalı meseleleri geçiştiren savaş anıtları var. İlginç bir nokta da ders kitaplarının içeriği çevresinde dönüyor. Hem Amerika hem de Japonya milliyetçi sebeplerle geçmişin kusurlarını gizlemekten dolayı suçlular. Aslında orta okullarda okutulan ders kitaplarını gözden geçirme ve yenileme çağrısı 2001’de Japonya-Kore ilişkilerini kayda değer oranda etkiledi. Bu gerilimler o kadar kötüydü ki Güney Kore kısa bir süre için büyükelçisini geri çağırdı.